

הנחיות להוראת המצגת "שקופים"

קהל היעד: תלמידי כיתות ז-ט, הלומדים על ראש השנה ויום הכיפורים

משך הפעילות: 45 דקות

המלצה: לפני העבודה עם המצגת, מומלץ להקרין בכיתה את הסרט הפותח על ראש השנה ויום הכיפורים, ולאחר מכן לתת להם לעבוד באופן עצמאי ביחידה ללימוד עצמי - [ראש השנה](#) ויום הכיפורים במבט לעתיד.

הרעיון:

1. הימים שבין ראש השנה ויום הכיפורים הם ימים של חשבון נפש, אישי וקבוצתי. (בראש השנה לא רק בני אדם יחידים עוברים לפני אלוהים, אלא גם אומות העולם.)
2. ביחידה ללימוד עצמי הוזמנו התלמידים לבחור בשני מעגלי חיים, ולחשוב על שינוי שירצו לעשות בשנה החדשה במסגרת המעגלים האלה. כעת, במצגת, אנו בוחרים בשבילם את אחד ממעגלי החיים - מעגל חיים רחב של החברה במדינת ישראל - ומזמינים אותם לערוך חשבון נפש חברתי הנוגע לחברה הישראלית.
3. במסגרת המצגת התלמידים מתוודעים אל הבעיה החברתית על היבטיה השונים, והם מוזמנים לפעול כדי להשפיע על המציאות. זאת מתוך מטרה להפוך אותם לאזרחים מעורבים.

מהלך הפעילות:

הפעילות פותחת בסרט שמטרתו לעורר מודעות לבעיה החברתית המוצגת: מציאות שבה רובנו איננו שמים לב לאנשים העובדים בתחומים מסוימים כמו ניקיון, מה שהופך את אותם אנשים ל"שקופים" בעיני החברה. לאחר מכן המצגת מרחיבה ומציגה את הקשר בין העדר המודעות שלנו לבין הפגיעה בזכויותיהם של העובדים האלה, ולבסוף התלמידים מוזמנים לנקוט פעולה כדי לשנות את המצב.

הצעות להרחבת הנושא:

- כשאתם מציגים את השקופית "שקופים ומנוצלים" - מומלץ לקיים דיון בכיתה על הקשר בין "שקיפותם" של עובדים מסוימים בעיני החברה לבין הפגיעה בתנאי ההעסקה שלהם. מה קדם למה? כיצד השקיפות מאפשרת את המשך הניצול?
- המצגת הזאת יכולה לשמש כטריגר לעיסוק נרחב באמנות שבוחרת להתייחס למצב חברתי או פוליטי. תוכלו להציג יצירות נוספות בכיתה, להעלות דיון בשאלות: מה תפקידה של אמנות כזאת? האם יש בכוחה של האמנות להשפיע? האם אמנות צריכה להיות מעורבת בסוגיות פוליטיות, או שעדיף שאמנים יתרחקו מנושאים כאלה? כשאנו אומרים "אמנות" אנחנו מתכוונים לכל סוג של יצירה: קולנוע, ספרות, תאטרון, אמנות פלסטית, מוזיקה ועוד. תוכלו להיעזר, לדוגמה, במדור "הפסקול של חיינו" באתר תרבותL, ולהביא מתוכו לכיתה שירי מחאה ישראלים מרכזיים (כל אחד מהשירים המופיעים במדור כולל הצגת הרקע לכתובתו וניתוחו):

- [אהוד בנאי, עבודה שחורה](#)

- [טיפקס, בתוך נייר עיתון](#)

- [שלום חנוך, מחכים למשיח](#)

- [להקת הנח"ל, שיר לשלום](#)

- המצגת יכולה להשתלב בתוך מערך כולל של למידה בנושא "אזרחות פעילה". מומלץ לקיים חשיבה משותפת עם המורה שמלמד/ת אזרחות בכיתה.